

Vergaderjaar 2017–2018

29 826

Industriebeleid

Nr. 92

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 oktober 2017

Uw Kamer heeft tijdens de Regeling van Werkzaamheden op 20 september jl. (Handelingen II 2017/18, nr. 2, item 6) verzocht om een brief met informatie over de effecten van de voorgenomen joint venture tussen Tata Steel Europe en ThyssenKrupp en de wijze waarop het kabinet zich heeft ingezet voor behoud van werk, kennis en innovatie. Ook wil de Kamer geïnformeerd worden op welke wijze werknemers bij een eventueel verlies van werkgelegenheid gesteund worden met onder meer om-, her- en bijscholing en hoe dumping van Chinees staal tegengegaan wordt. Met deze brief informeer ik u, mede namens de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, over de effecten van de voorgenomen joint venture.

Tata Steel Nederland (TSN) is van grote betekenis voor de Nederlandse maakindustrie, voor de regio IJmuiden in het bijzonder. Bij TSN werken in totaal 11.000 mensen, waarvan ruim 9.000 in IJmuiden. Het bedrijf is wereldwijd één van de meest innovatieve, efficiënte en best presterende staalbedrijven.

TSN opereert in een sector waarbinnen al enige tijd sprake is van overcapaciteit op mondiale schaal. Binnen de staalindustrie vindt daardoor een consolidatieslag plaats. Ook Tata Steel, het Indiase moederconcern van Tata Steel Europe waar TSN onderdeel van uitmaakt, kijkt daarbij al langere tijd naar een herschikking van de Europese productiecapaciteit.

Op 20 september jl. kondigden Tata Steel Ltd en ThyssenKrupp AG in die context aan een 50–50 joint venture te willen oprichten met de naam ThyssenKrupp Tata Steel. Hierbij blijven de huidige bedrijfsonderdelen in Duisburg, Port Talbot en IJmuiden bestaan. Met de fusie ontstaat een sterke Europese speler, na ArcelorMittal de nummer twee in Europa, met een jaarproductie van 21 miljoen ton staal. Het nieuwe bedrijf dat uit deze joint venture ontstaat, moet de mondiale concurrentie beter aankunnen met een innovatieve, kwalitatief hoogwaardige, efficiënte en duurzame productie van staal.

Het kabinet heeft in de afgelopen periode intensief met TSN samengewerkt om ervoor te zorgen dat deze belangrijke werkgever en industrie voor Nederland behouden blijft. Zo heb ik hierover in november vorig jaar in Mumbai gesproken met de directie van Tata Group en was hun CEO dit voorjaar bij de Minister president op bezoek. In de besprekingen over een mogelijke joint venture tussen de betrokken staalbedrijven was de inzet van het kabinet gericht op actieve ondersteuning van de inspanningen van TSN om een sterke positie voor IJmuiden te bedingen, met een hoofdkantoor in Nederland en behoud van de afdeling Research & Development. We hebben daarbij de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingsplaats en de goede prestaties krachtig benadrukt van TSN, die ook in de afgelopen moeilijke jaren voor de Europese staalsector steeds positieve resultaten heeft laten zien.

Het hoofdkantoor van de joint venture komt in Amsterdam. Dit is belangrijk voor Nederland, mede vanwege het behoud van hoogwaardige werkgelegenheid. Ook is het goed nieuws dat de Research & Development-afdeling in IJmuiden behouden blijft. Dit bevestigt de kwaliteit van het Nederlandse vestigingsklimaat. De komende maanden onderhandelen Tata Group en ThyssenKrupp over de nadere uitwerking. Daarbij is het van belang voor de werkgelegenheid en voor de positionering binnen het nieuwe bedrijf om voldoende investeringsmogelijkheden te behouden voor de vestiging in IJmuiden.

Uit berichtgeving in de media is bekend geworden dat door de samenvoeging circa 2000 banen bij Tata Steel Europe kunnen verdwijnen. De verdeling over de verschillende vestigingen (waaronder IJmuiden (TSN) en Port Talbot (Tata Steel UK) is nog niet duidelijk. Welke gevolgen dit precies heeft voor Nederlandse arbeidsplaatsen zal de komende tijd duidelijk worden. Als er arbeidsplaatsen verloren gaan, is dit betreurenswaardig, in de eerste plaats voor medewerkers die hun baan dreigen te verliezen. Op basis van de informatie die ik van Tata Steel Europe heb gekregen, zal er naar verwachting geen sprake zijn van gedwongen ontslagen. Bij de productiemedewerkers die belast zijn bij de dagelijkse operationele activiteiten verdwijnen er waarschijnlijk geen banen. Er kan sprake zijn van verkoop van kleinere productieactiviteiten aan andere bedrijven, ook in dat geval blijven deze banen bestaan. Als er banen verdwijnen is dat eerder binnen de sales, marketing en administratieve functies. De verwachting is dat natuurlijk verloop veel kan opvangen.

Met vertrouwen zie ik de ontwikkelingen tegemoet, temeer omdat TSN met de vakbonden op 4 oktober 2016 een werkgelegenheidspact heeft gesloten dat loopt tot 1 oktober 2021. Het pact betreft een langdurige visie op de werkgelegenheidsontwikkeling bij het bedrijf met een focus op duurzame inzetbaarheid van de medewerkers. TSN investeert daartoe in medewerkers, een bedrijfsschool en installaties en hanteert een actief opleidingsbeleid. Indien banen vervallen, dan zal TSN zich maximaal inzetten om mensen van werk naar werk te begeleiden en om gedwongen ontslag te voorkomen en sociaal aanvaardbare oplossingen te vinden.

Mocht onverhoopt de inzet onvoldoende zijn om werkloosheid te voorkomen, dan biedt de dienstverlening door UWV ondersteuning bij het vinden van nieuw werk. De dienstverlening van UWV is gestoeld op een persoonlijke, gerichte aanpak voor wie dat nodig is. De dienstverlening kan bestaan uit bijvoorbeeld persoonlijke gesprekken, workshops, competentietests en netwerktrainingen. De intensiteit is afhankelijk van wat het persoonlijke risico is op langdurige werkloosheid. Over het verdere verloop van de voorgenomen fusie en over gevolgen voor werknemers zal het kabinet in nauw contact blijven met de directie in IJmuiden en Mumbai.

Tot slot ga ik in op uw vraag hoe dumping van Chinees staal tegengegaan wordt.

In internationaal verband heeft het kabinet binnen de EU actief gepleit voor een versterkte implementatie van het Europese Staalactieplan. Hoofdpunt voor de lange termijn is het stimuleren van innovatie en verduurzaming voor een concurrerende Europese staalsector. Voor de korte termijn richt het plan zich op een internationaal gelijk speelveld, eerlijke handel en aanpak van de overproductie.

Met een defensief handelsinstrumentarium wordt dumping aangepakt. Eerder dit jaar zijn er antidumpingmaatregelen genomen op importen van warmgewalst staal uit China in de EU en sinds deze maand zijn voorlopige antidumpingmaatregelen effectief op gegalvaniseerd staal uit China. Beide staalproducten worden geproduceerd door Tata Steel in IJmuiden. Op 21 februari jl. is verder het Global Forum on Excess Steel Capacity ingesteld om ook de dieperliggende oorzaken voor overproductie aan te pakken. In dit forum hebben leden van de G20 en de OESO-zitting. Ze wisselen informatie uit over subsidies en staatssteun en willen de rol van de markt en de structuur van de bedrijfstak versterken.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp